

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กระทรวงมหาดไทย สำนักงานปลัดกระทรวง โทร. ๐ ๒๒๒๑ ๐๘๒๓ มท.๕๐๓๐๖

ที่ มท ๐๒๐๑.๒/ว ๑๕๕๖

วันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๐

เรื่อง การเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

เรียน หัวหน้าส่วนราชการระดับกรม หัวหน้าหน่วยงานรัฐวิสาหกิจในสังกัด มท.

หัวหน้าหน่วยงานในสังกัด สป.มท. และหัวหน้าสำนักงานรัฐมนตรี กระทรวงมหาดไทย

ด้วยสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี โดยสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ได้จัดทำเอกสารเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ประกอบด้วย สรุปย่อคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร สรุปข้อร้องเรียนของคณะกรรมการพิจารณาและให้ความเห็นเรื่องร้องเรียน และสรุปข้อหารือของคณะกรรมการตอบข้อหารือตามกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการ โดยขอความร่วมมือกระทรวงมหาดไทย เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติดังกล่าว

กระทรวงมหาดไทย จึงขอให้เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ เพื่อนำไปใช้ประกอบการปฏิบัติหน้าที่ในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ต่อไป รายละเอียดปรากฏตามสำเนาหนังสือสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ นร ๐๑๐๘/ว ๒๒๙๗ ลงวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๖๐ ทั้งนี้ สามารถดาวน์โหลดรายละเอียดได้ที่เว็บไซต์ของกองกลาง สป. www.gad.moi.go.th เมนูหลัก “งานประจำ” หัวข้อย่อย “หนังสือแจ้งเวียน/คำสั่ง มท./สป.”

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาดำเนินการ

(นายณัฐพงศ์ ศิริชนะ)

รองปลัดกระทรวงมหาดไทย ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กระทรวงมหาดไทย
กรมปลัดกระทรวงมหาดไทย
ที่ 13 มี.ค. 2560
๑๐๐2
ได้รับ.....
สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

ที่ นร ๐๑๐๘/ว ๒๒๙๗

พ มีนาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐
เรียน ปลัดกระทรวงมหาดไทย

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. บทความเรื่อง ไม่ให้ เพราะจะเอาไปร้องเรียน
๒. บทความเรื่อง อยากรู้ชื่อคนที่ขับไล่ผม
๓. บทความเรื่อง เงินค่าปรับไปอยู่ที่ไหน
๔. บทความเรื่อง คุณกันดี ๆ ก็น่าจะได้ (ข้อมูล)

สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
ที่ 13 มี.ค. 2560
ได้รับที่ ๐๑๕๔
เวลา.....

ด้วยสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี โดยสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ได้จัดทำเอกสารเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ เช่น สรุปย่อคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร สรุปข้อร้องเรียนของคณะกรรมการพิจารณาและให้ความเห็นเรื่องร้องเรียน สรุปข้อหารือของคณะกรรมการตอบข้อหารือตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ เป็นต้น

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีพิจารณาแล้วเห็นว่า เอกสารเผยแพร่ดังกล่าวข้างต้น จะเป็นประโยชน์เพื่อนำไปใช้ประกอบการปฏิบัติหน้าที่ในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ ต่อไป ในการนี้ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเผยแพร่สรุปย่อคำวินิจฉัยและบทความ จำนวน ๔ เรื่อง ทางสื่อต่าง ๆ ของหน่วยงานนี้เพื่อส่งให้ส่วนราชการในการกำกับดูแลต่อไป รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑ - ๔

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ ผลเป็นประการใดกรุณาแจ้งให้ทราบด้วย
จักขอบคุณมาก

ขอแสดงความนับถือ

๐๗-๗

(นายสมพาศ นิลพันธ์)
รองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ
โทร. ๐ ๒๒๘๓ ๔๖๘๗
โทรสาร ๐ ๒๒๘๓ ๔๖๘๘

ไม่ให้ เพราะจะเอาไปร้องเรียน

ตอนนี้ก็ผ่านปีงบประมาณมาได้ ๔ เดือนเข้าไตรมาสที่ ๒ ส่วนราชการต้องเริ่มใช้งบประมาณให้เป็นไปตามแผนงานที่กำหนดไว้ โดยเฉพาะเรื่องโครงการจัดซื้อจัดจ้าง สัมมนาจัดงานต่างๆ ต้องโปร่งใสครับ

สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งหนึ่งครับ ต้องการตรวจสอบการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตามหน้าที่ที่มีต่อฝ่ายบริหาร ในเรื่องการใช้จ่ายงบประมาณว่าถูกต้องตามระเบียบหรือไม่ จึงมีหนังสือถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลขอสำเนาฎีกาเบิกจ่ายเงินโครงการศึกษาจัดงานปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ ค่าเช่าที่พัก ค่าวิทยากร ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าอาหารกลางวันในการเดินทาง และเอกสารจัดจ้างเหมาบริการแรงงานของนางสาวสี ในเดือนมีนาคม ๒๕๕๘ รวม ๒ รายการ แต่องค์การบริหารส่วนตำบลมีหนังสือแจ้งปฏิเสธการเปิดเผยด้วยเหตุผลว่า ไม่อนุญาตเนื่องจากขอจำนวนมากหรือบ่อยครั้งโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร และขอไปเพื่อจะเอาไปร้องเรียน ท่านสมาชิกสภาจึงมีหนังสืออุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

ในการประชุมพิจารณาเรื่องนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลได้มีหนังสือจัดส่งเอกสารไปให้ประกอบการพิจารณาพร้อมทั้งชี้แจงว่า ข้อมูลตามที่ได้รับคำขอไม่ใช่ข้อมูลข่าวสารที่ต้องจัดไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ตามมาตรา ๙ และท่านนายกสภาไม่แจ้งเหตุผลว่าขอไปเพื่อเหตุใด เห็นว่าเป็นคำขอที่ไม่มีเหตุผลอันสมควร การสั่งไม่อนุญาตได้อาศัยตามกฎหมายโดยสุจริต ไม่ใช่จงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมายแต่อย่างใด

คณะกรรมการวินิจฉัย ฯ พิจารณาแล้วเห็นว่าข้อมูลข่าวสารการเบิกจ่ายเงินโครงการศึกษาจัดงานและจ้างคนงาน เป็นข้อมูลข่าวสารการจัดซื้อจัดจ้างที่ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว และเป็นข้อมูลการปฏิบัติราชการตามปกติของหน่วยงานของรัฐ การเปิดเผยจะเป็นประโยชน์ในการตรวจสอบความถูกต้องโปร่งใสของหน่วยงาน แต่อย่างไรก็ดีในข้อมูลข่าวสารนั้นมีข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลรวมอยู่ด้วย จึงวินิจฉัยให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารพร้อมรับรองสำเนาถูกต้องให้ท่านสมาชิกสภา ยกเว้นที่อยู่ สำเนาบัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐ บัตรประจำตัวประชาชน ทะเบียนบ้าน เลขประจำตัว ๑๓ หลัก เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร และเลขที่บัญชีธนาคารของผู้รับจ้างเหมาบริการ ขออธิบายเพิ่มเติมครับว่าโดยตำแหน่งหน้าที่แล้วผู้อุทธรณ์ท่านนี้ขอได้ครับ ผู้ขอไม่ต้องแจ้งเหตุผลในการขอ และข้อมูลข่าวสารเรื่องนี้เป็นข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๙ ที่ต้องจัดแสดงที่ศูนย์ข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ ผมมีตัวอย่างครับ หน่วยงานจัดเจ้าหน้าที่และคนในชุมชนไปดูงาน แต่ผู้อุทธรณ์เห็นว่าจำนวนคนไปร้องขึ้นรถไม่มากเท่าที่ได้ทราบมา จึงได้ขอรายชื่อผู้ที่เข้าร่วมโครงการนั้นว่ามีกี่คน ไปจริงหรือไม่ มีลายมือชื่อแต่ตัวอยู่บ้านหรือเปล่า สุดท้ายก็ต้องเปิดเผยให้ผู้ขอครับ ผู้ขอรายนี้เป็นประชาชนธรรมดาแต่ก็มีสิทธิขอข้อมูลข่าวสารของราชการครับ

ระยะนี้มีหน่วยงานต่างจังหวัดจัดโครงการพาคนเข้ากรุงเทพมหานครจำนวนมาก อยากให้ทราบไว้ครับว่าเป็นข้อมูลข่าวสารที่ต้องมีไว้ให้ประชาชนทั่วไป ตรวจสอบได้ไม่ว่าจะเป็นค่าอาหาร ค่าเช่ารถ ต้องถูกต้องตามระเบียบ หากมีข้อสงสัยเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ หรือไปได้นะครับที่สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ๐ ๒๒๘๓ ๔๖๘๗ www.oic.go.th

“เปิดเผยเป็นหลัก ปกปิดเป็นข้อยกเว้น”

(สค ๒๓๔/๒๕๕๙)

อยากรู้ชื่อ คนที่ขับไล่ผม

เท่าที่ผมทราบตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้านไม่มีวาระ หรือเกษียณอายุครับ แต่หากบริหารงานไม่ดี ผู้คนในชุมชนไม่ต้องการให้อยู่ก็มีกระบวนการถอดถอนครับ ที่นี้ ผู้ถอดถอนจะได้รับความคุ้มครองจากราชการอย่างไร และผู้ถูกถอดถอนอยากทราบว่าใครบ้างที่ไม่พอใจการทำงานของตนเอง เขาจะทำอะไรได้บ้าง

เรื่องของเรื่องก็คือว่า ราษฎรได้เข้าชื่อกันพร้อมสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนเพื่อขอให้นายอำเภอสั่งให้นายเหลือนั้นซึ่งเป็นผู้ใหญ่บ้าน พ้นจากตำแหน่ง อำเภอได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนการยื่นถอดถอนโดยตรวจสอบข้อมูลส่วนบุคคล รายชื่อ อายุ ที่อยู่ ลายมือชื่อ หมายเลขประจำตัวประชาชน คุณสมบัติและลักษณะที่ไม่ต้องห้ามตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. ๒๕๕๗ จำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของราษฎรผู้มีคุณสมบัติของผู้เข้าชื่อซึ่งก็ได้ไปแสดงตนและยืนยันว่าไม่มีผู้ใดบังคับขู่เข็ญหรือหลอกลวง เมื่อตรวจสอบถูกต้องแล้วอำเภอจึงมีคำสั่งให้นายเหลือนั้นพ้นจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน นายเหลือนั้นก็ไม่ว่าอะไร ให้ไปก็ไป แต่มีหนังสือถึงอำเภอขอสำเนารายชื่อผู้เข้าชื่อถอดถอนตนเองออกจากตำแหน่ง แต่อำเภอมีหนังสือแจ้งปฏิเสธการเปิดเผยด้วยเหตุผลว่า ขอรายชื่อไปก็ไม่ก่อให้เกิดสิทธิใหม่ เนื่องจากนายเหลือนั้นได้อุทธรณ์คำสั่งทางปกครองและใช้สิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครอง ซึ่งศาลปกครองมีคำพิพากษายกฟ้องและพ้นกำหนดเวลายื่นอุทธรณ์แล้ว และการเปิดเผยรายชื่อดังกล่าวไม่เป็นผลดีต่อการอยู่ร่วมกันของราษฎรในหมู่บ้าน รวมทั้งอาจก่ออันตรายต่อชีวิตหรือความปลอดภัยของบุคคลหนึ่งบุคคลใด นายเหลือนั้นจึงมีหนังสืออุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

ในการประชุมพิจารณาเรื่องนี้ อำเภอได้ส่งสำเนาเอกสารตามอุทธรณ์ไปให้คณะกรรมการวินิจฉัยเพื่อประกอบการพิจารณา ซึ่งคณะกรรมการวินิจฉัย ฯ พิจารณาแล้วเห็นว่าข้อมูลข่าวสารบัญชีรายชื่อผู้เข้าชื่อถอดถอนนายเหลือนั้นออกจากตำแหน่งตามที่อำเภอปฏิเสธการเปิดเผยต่อนายเหลือนั้นนั้น แม้จะเป็นข้อมูลข่าวสารในกระบวนการถอดถอนที่เสร็จสิ้นแล้ว และนายเหลือนั้นมีส่วนได้เสียโดยตรงในเรื่องที่ขอกก็ตาม แต่...ถึงตอนสำคัญแล้วครับ จำประเด็นมุมมองของคณะกรรมการวินิจฉัย ฯ นะครับว่าท่านดูจากอะไร แต่ผู้ที่เข้าชื่อร่วมกันถอดถอนนั้น เป็นเพียงราษฎรธรรมดา ไม่มีอิทธิพลใด ๆ สมควรได้รับความคุ้มครองจากทางราชการ การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าวอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตหรือความปลอดภัยของบุคคลหนึ่งบุคคลใด ตามมาตรา ๑๕ (๔) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ จึงวินิจฉัยให้ยกอุทธรณ์ คือไม่ควรเปิดเผยบัญชีรายชื่อผู้เข้าชื่อถอดถอน ให้แก่นายเหลือนั้น

อ่านจบแล้วจับประเด็นได้นะครับว่า กฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการฉบับนั้นนอกจากให้สิทธิแก่ประชาชนในการขอข้อมูลข่าวสารแล้ว ยังให้ความคุ้มครองแก่ผู้ให้เบาะแสแก่ทางราชการในการตรวจสอบการดำเนินงานภาครัฐด้วย หากมีข้อสงสัยเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ หรือไปได้นะครับที่สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ๐ ๒๒๘๓ ๔๖๘๗ www.oic.go.th

“เปิดเผยเป็นหลัก ปกปิดเป็นข้อยกเว้น”

(สค ๒๕๓/๒๕๕๕)

เงินค่าปรับไปอยู่ที่ไหน

คนใช้รถใช้ถนนเคยอยากรู้และสงสัยเหมือนผู้อุทธรณ์รายนี้หรือไม่ หรือพอถูกลือลือเสียค่าปรับแล้วก็หงุดหงิด ไม่สนใจอะไรอีกแล้ว อ่านเรื่องนี้ให้จบเป็นความรู้ครับ

นายป้ายแดงมีหนังสือถึงตำรวจจราจรจังหวัดเพื่อขอทราบเรื่องราวข้อเท็จจริง อำนาจหน้าที่ที่สำคัญและการดำเนินงานของเจ้าพนักงานจราจรในการปฏิบัติหน้าที่ตั้งด่านตรวจ จับ ปรับผู้ขับขีรถยนต์ รถจักรยานยนต์ ที่ทำผิดกฎหมายจราจร ว่าตำรวจจราจรได้ปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบหรือไม่ อย่างไร ในประเด็นเงินค่าปรับผู้ขับขีรถทั้งรถยนต์ รถจักรยานยนต์ตั้งแต่ ๑ มกราคม ๒๕๕๖ – ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๘ รวม ๓ ปี มีจำนวนเท่าใด มีกี่คดี เงินค่าปรับที่ได้ส่งไปให้หน่วยงานใดบ้าง เป็นเงินเท่าใด ตำรวจจราจรได้รับส่วนแบ่งหรือไม่ จำนวนเท่าใด เงินรางวัลนำจับขอรับในลักษณะบุคคล หรือองค์กรแล้วนำไปจัดสรรปันส่วนกัน ได้หักภาษีหรือไม่ และในการปฏิบัติได้อาศัยอำนาจกฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องหรือไม่ อย่างไร รวม ๕ คำถาม ฟังดูเหมือนการถามไปให้คุณตอบมาซึ่งเคยมีคำวินิจฉัยแล้วนะครับว่า กรณีการถามโดยไม่ได้ขอข้อมูลข่าวสารมาด้วยไม่เป็นการใช้สิทธิตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ แต่กรณีของนายป้ายแดงมีสรุปท้ายคำถามว่าข้อมูลข่าวสารที่ขอเป็นข้อมูลที่ต้องเปิดเผยอยู่แล้ว ไม่กระทบความมั่นคง หรือบุคคลที่สามแต่อย่างใด แสดงให้เห็นถึงคำขอข้อมูลข่าวสารที่ต้องการด้วย ซึ่งถือว่าเป็นการขอข้อมูลข่าวสารแล้ว ตำรวจจราจรจังหวัดมีหนังสือชี้แจงนายป้ายแดงว่า นายป้ายแดงอยู่สกลนคร แต่ไปขอข้อมูลที่มุกดาหารโดยไม่ทราบวัตถุประสงค์ หรือนำข้อมูลไปทำอะไร จำเป็นเพื่อปกป้องสิทธิของนายป้ายแดงหรือเป็นประโยชน์แก่ผู้ใช้รถใช้ถนนอย่างไร รวมทั้งเจ้าหน้าที่ตำรวจก็ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง และมีการตรวจสอบจากหน่วยงานของรัฐทุกปี เงินสินบนและเงินรางวัลก็เป็นไปตามระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติว่าด้วยประมวลระเบียบการตำรวจไม่เกี่ยวกับคดี จึงไม่ให้ข้อมูล หากนายป้ายแดงเห็นว่าจำเป็นต้องได้เพื่อปกป้องสิทธิเสรีภาพหรือเป็นประโยชน์แก่สาธารณะก็ให้แสดงหลักฐานมา นายป้ายแดงจึงมีหนังสืออุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

ตำรวจจราจรจังหวัดได้ส่งเอกสารที่เกี่ยวข้องไปให้คณะกรรมการวินิจฉัย ฯ พิจารณา ซึ่งพิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อมูลข่าวสารตามที่นายป้ายแดงมีคำขอแล้วได้รับการปฏิเสธเป็นข้อมูลการปฏิบัติงานตามปกติของหน่วยงาน การเปิดเผยจะเปิดโอกาสให้มีการตรวจสอบและแสดงความโปร่งใสในการปฏิบัติราชการ จึงวินิจฉัยให้ตำรวจจราจรจังหวัดเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามอุทธรณ์พร้อมรับรองสำเนาถูกต้อง โดยให้นายป้ายแดงชำระค่าธรรมเนียมการถ่ายเอกสารตามประกาศคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการด้วย

เรื่องนี้เห็นได้ชัดครับว่า ชีวิตประจำวันในท้องถนนของเรานั้น พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ก็เข้าไปเกี่ยวข้องด้วยอย่างไม่รู้ตัว อยู่ที่ใครจะรู้ว่ามีสิทธิ และใช้หรือไม่เท่านั้น หากมีข้อสงสัยเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ หากเป็นไปได้นะครับที่สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ๐ ๒๒๘๓ ๔๖๘๗

คุยกันดี ๆ ก็น่าจะได้ (ข้อมูล)

กฎหมายข้อมูลข่าวสารเป็นกฎหมายหนึ่งที่ใช้ตรวจสอบความโปร่งใสในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่และหน่วยงานของรัฐ โดยการขอข้อมูลข่าวสารเพื่อการตรวจสอบ แต่บางครั้งด้วยอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบโดยตรงของบุคคลบางกลุ่มก็อาจใช้อำนาจที่ตนมีขอข้อมูลได้เลย หากคุยกันแล้วไม่ได้เรื่องสุดท้ายกฎหมายข้อมูลข่าวสารก็ช่วยได้ค่ะ

นาย ก. ดำรงตำแหน่งประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีหนังสือถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่ตนสังกัดเพื่อขอข้อมูลเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีโรงงานและโรงงาน ได้แก่ เอกสารการประเมินภาษี การขอลดหย่อนภาษีของผู้ประกอบการ และจำนวนเงินที่เก็บภาษีจริง องค์การบริหารส่วนตำบลอนุญาตให้นาย ก. เข้าตรวจดูข้อมูลได้แต่ปฏิเสธการให้สำเนาโดยให้เหตุผลว่า อาจกระทบประโยชน์ได้เสียของบุคคลอื่นเกินสมควร นาย ก. จึงอุทธรณ์คำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมายพิจารณาคำอุทธรณ์ คำชี้แจงของทั้งสองฝ่าย และเอกสารที่เกี่ยวข้องได้เพิ่มเติมว่า ที่ผ่านมาองค์การบริหารส่วนตำบลไม่มีปัญหาในการจัดเก็บภาษีโรงงาน แต่เมื่อปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลคนปัจจุบันเข้ามาดำรงตำแหน่งขั้นตอนการประเมินภาษีก็เปลี่ยนไปโดยปลัดคนนี้จะทำการประเมินภาษีโรงงานสูงขึ้นแล้วเรียกผู้ประกอบการทุกรายเข้าพบจากนั้นก็ลดหย่อนภาษีให้ต่ำกว่าที่ประเมินไว้โดยที่ยังไม่มีการทำหนังสืออุทธรณ์ผลการประเมิน หลังจากนั้นผู้ประกอบการโรงงานก็จะขโมยโต๊ะ เก้าอี้ และสิ่งของต่าง ๆ มาให้รวมทั้งมีนัดรับประทานอาหารกับผู้ประกอบการด้วย พฤติการณ์ดังกล่าวน่าจะสงสัยว่าอาจมีการเรียกรับเงินเพื่อแลกเปลี่ยนกับการลดหย่อนภาษี นาย ก. จึงต้องการข้อมูลเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีโรงงานในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและใช้ประกอบการตั้งกระทู้ถามในการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และที่ขอสำเนาเพราะข้อมูลมีจำนวนมากไม่สามารถตรวจดูและจดจำข้อมูลได้ทั้งหมด

ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลชี้แจงว่า ตนเห็นว่าที่ผ่านมาองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งนี้จัดเก็บภาษีโรงงานต่ำไปซึ่งสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้ตั้งข้อสังเกตว่าเป็นการจัดเก็บไม่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์หรือความเป็นจริง จึงเรียกประชุมคณะกรรมการกลั่นกรองการประเมินภาษีเพื่อพิจารณาแนวทางการจัดเก็บภาษีใหม่ ซึ่งนาย ก. ก็เป็นกรรมการชุดนี้ด้วย ดังนั้น ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ องค์การบริหารส่วนตำบลจึงประเมินภาษีโรงงานสูงกว่าที่ผ่านมาแต่เพื่อลดแรงต้านจากผู้ประกอบการปลัดฯ จึงเชิญผู้ประกอบการมาพบเพื่อชี้แจงทำความเข้าใจโดยไม่ได้เรียกรับผลประโยชน์ส่วนตัวและลดหย่อนภาษีให้บ้างแต่ยังจัดเก็บในจำนวนที่สูงกว่าเดิม ส่งผลให้ในปีนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บภาษีโรงงานได้เพิ่มขึ้นร้อยละ ๒๘.๘ ส่วนกรณีการนำโต๊ะเก้าอี้มามอบให้นั้นเพราะผู้ประกอบการมีความพึงพอใจการจัดเก็บภาษีตามหลักธรรมาภิบาล ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลก็นำไปใช้ประโยชน์ส่วนรวมโดยระบุชื่อผู้บริจาคไว้ที่โต๊ะเก้าอี้ด้วย หาก นาย ก. ใช้มติที่ประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลขอสำเนาเอกสารก็น่าจะได้ข้อมูล เนื่องจากเอกสารจัดเก็บภาษีมีสำเนาบัตรประชาชนของผู้ประกอบการซึ่งเป็นข้อมูลส่วนบุคคลหากเปิดเผยอาจเป็นการรุกรานสิทธิส่วนบุคคล

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคมฯ พิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อมูลตามคำอุทธรณ์นั้นเป็นข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามปกติขององค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งเปิดเผยได้เพื่อความโปร่งใสและการตรวจสอบ ส่วนสำเนาบัตรประชาชนของผู้ประกอบการโรงงานเป็นข้อมูลส่วนบุคคลไม่สมควรเปิดเผยเพราะจะเป็นการรุกรานสิทธิส่วนบุคคลตามมาตรา ๑๕ (๕) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ดังนั้น จึงให้องค์การบริหารส่วนตำบลเปิดเผยข้อมูลตามคำอุทธรณ์โดยให้สำเนาแก่นาย ก. ยกเว้นสำเนาบัตรประชาชนของผู้ประกอบการโรงงาน (คำวินิจฉัย ที่ สค ๒๖๔/๒๕๕๙)

หากต้องการคำแนะนำเพิ่มเติมในการขอข้อมูลข่าวสารจากหน่วยงานของรัฐสามารถสอบถามได้ที่สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ทำเนียบรัฐบาล ดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐ หรือ www.oic.go.th หรือ www.facebook.com/oicinfo

ที่ มท ๐๒๐๑.๒/ว๑๕๕๗

กระทรวงมหาดไทย
ถนนรัชฎาภิเศก กทม. ๑๐๒๐๐

๑๗ มีนาคม ๒๕๖๐

เรื่อง การเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย บทความเผยแพร่ความรู้ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี โดยสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ได้จัดทำเอกสารเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ ประกอบด้วย สรุปย่อคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร สรุปข้อร้องเรียนของคณะอนุกรรมการพิจารณาและให้ความเห็นเรื่องร้องเรียน และสรุปข้อหารือของคณะอนุกรรมการตอบข้อหารือตามกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการ โดยขอความร่วมมือกระทรวงมหาดไทย เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว

กระทรวงมหาดไทย จึงขอให้จังหวัดเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ เพื่อนำไปใช้ประกอบการปฏิบัติหน้าที่ในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ ต่อไป ทั้งนี้ สามารถดาวน์โหลดรายละเอียด (สิ่งที่ส่งมาด้วย) ได้ที่เว็บไซต์ของกองกลาง สป. www.gad.moi.go.th เมนูหลัก “งานประจำ” หัวข้อย่อย “หนังสือแจ้งเวียน/คำสั่ง มท./สป.”

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

(นายณัฐพงศ์ ศิริชนะ)

รองปลัดกระทรวงมหาดไทย ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดกระทรวงมหาดไทย

สำนักงานปลัดกระทรวง

กองกลาง

โทร ๐ ๒๒๒๑ ๐๘๒๓ (มท. ๕๐๓๐๖)

โทรสาร ๐ ๒๒๒๑ ๐๘๒๓ (มท. ๕๐๓๑๑)

ที่ นร ๐๑๐๘/ว ๒๒๙๗

พ มีนาคม ๒๕๖๐

กระทรวงมหาดไทย
 กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น
 วันที่ 13 มี.ค. 2560
 ๑๐๐2
 สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
 ทำเนียบรัฐบาล กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐
 เรียน ปลัดกระทรวงมหาดไทย

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. บทความเรื่อง ไม่ให้ เพราะจะเอาไปร้องเรียน
 ๒. บทความเรื่อง อยากรู้ชื่อคนที่ขับไล่ผม
 ๓. บทความเรื่อง เงินค่าปรับไปอยู่ที่ไหน
 ๔. บทความเรื่อง คุยกันดี ๆ ก็น่าจะได้ (ข้อมูล)

สำนักงานปลัดกระทรวง
 วันที่ 13 มี.ค. 2560
 เลขรับที่ ๐๙54
 เวลา.....

ด้วยสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี โดยสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ได้จัดทำเอกสารเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ เช่น สรุปย่อคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร สรุปข้อร้องเรียนของคณะกรรมการพิจารณาและให้ความเห็นเรื่องร้องเรียน สรุปข้อหารือของคณะกรรมการตอบข้อหารือตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ เป็นต้น

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีพิจารณาแล้วเห็นว่า เอกสารเผยแพร่ดังกล่าวข้างต้น จะเป็นประโยชน์เพื่อนำไปใช้ประกอบการปฏิบัติหน้าที่ในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ ต่อไป ในการนี้ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเผยแพร่สรุปย่อคำวินิจฉัยและบทความ จำนวน ๔ เรื่อง ทางสื่อต่าง ๆ ของหน่วยงานนี้เพื่อส่งให้ส่วนราชการในการกำกับดูแลต่อไป รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑ - ๔

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ ผลเป็นประการใดกรุณาแจ้งให้ทราบด้วย
 จักขอบคุณมาก

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมพาศ นิลพันธ์)

รองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน
 ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

โทร. ๐ ๒๒๘๓ ๔๖๘๗

โทรสาร ๐ ๒๒๘๓ ๔๖๘๘

ไม่ให้ เพราะจะเอาไปร้องเรียน

ตอนนี้ก็ผ่านปีงบประมาณมาได้ ๔ เดือนเข้าไตรมาสที่ ๒ ส่วนราชการต้องเริ่มใช้งบประมาณให้เป็นไปตามแผนงานที่กำหนดไว้ โดยเฉพาะเรื่องโครงการจัดซื้อจัดจ้าง สัมมนาต่างๆ ต้องโปร่งใสครับ

สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งหนึ่งครับ ต้องการตรวจสอบการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตามหน้าที่ที่มีต่อฝ่ายบริหาร ในเรื่องการใช้จ่ายงบประมาณว่าถูกต้องตามระเบียบหรือไม่ จึงมีหนังสือถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลขอสำเนาฎีกาเบิกจ่ายเงินโครงการศึกษาดูงานปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ ค่าเช่าที่พัก ค่าวิทยากร ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าอาหารกลางวันในการเดินทาง และเอกสารจัดจ้างเหมาบริการแรงงานของนางสาวลี่ ในเดือนมีนาคม ๒๕๕๘ รวม ๒ รายการ แต่องค์การบริหารส่วนตำบลมีหนังสือแจ้งปฏิเสธการเปิดเผยด้วยเหตุผลว่า ไม่อนุญาตเนื่องจากขอจำนวนมากหรือบ่อยครั้งโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร และขอไปเพื่อจะเอาไปร้องเรียน ท่านสมาชิกสภาจึงมีหนังสืออุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

ในการประชุมพิจารณาเรื่องนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลได้มีหนังสือจัดส่งเอกสารไปให้ประกอบการพิจารณาพร้อมทั้งชี้แจงว่า ข้อมูลตามที่ได้รับคำขอไม่ใช่ข้อมูลข่าวสารที่ต้องจัดไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจสอบได้ตามมาตรา ๙ และท่านนายกสภาไม่แจ้งเหตุผลว่าขอไปเพื่อเหตุใด เห็นว่าเป็นคำขอที่ไม่มีเหตุผลอันสมควร การสั่งไม่อนุญาตได้อาศัยตามกฎหมายโดยสุจริต ไม่ใช่จงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมายแต่อย่างใด

คณะกรรมการวินิจฉัย ฯ พิจารณาแล้วเห็นว่าข้อมูลข่าวสารการเบิกจ่ายเงินโครงการศึกษาดูงานและจ้างคนงาน เป็นข้อมูลข่าวสารการจัดซื้อจัดจ้างที่ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว และเป็นข้อมูลการปฏิบัติราชการตามปกติของหน่วยงานของรัฐ การเปิดเผยจะเป็นประโยชน์ในการตรวจสอบความถูกต้องโปร่งใสของหน่วยงาน แต่อย่างไรก็ดีในข้อมูลข่าวสารนั้นมีข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลรวมอยู่ด้วย จึงวินิจฉัยให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารพร้อมรับรองสำเนาถูกต้องให้ท่านสมาชิกสภา ยกเว้นที่อยู่ สำเนาบัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐ บัตรประจำตัวประชาชน ทะเบียนบ้าน เลขประจำตัว ๑๓ หลัก เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร และเลขที่บัญชีธนาคารของผู้รับจ้างเหมาบริการ ขออธิบายเพิ่มเติมครับว่าโดยตำแหน่งหน้าที่แล้วผู้อุทธรณ์ท่านนี้ขอได้ครับ ผู้ขอไม่ต้องแจ้งเหตุผลในการขอ และข้อมูลข่าวสารเรื่องนี้เป็นข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๙ ที่ต้องจัดแสดงที่ศูนย์ข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนเข้าตรวจสอบได้ ผมมีตัวอย่างครับ หน่วยงานจัดเจ้าหน้าที่และคนในชุมชนไปดูงาน แต่ผู้อุทธรณ์เห็นว่าจำนวนคนไปรื้อขึ้นรถไม่มากเท่าที่ได้ทราบมา จึงได้ขอรายชื่อผู้ที่เข้าร่วมโครงการนั้นว่ามีกี่คน ไปจริงหรือไม่ มีลายมือชื่อแต่ตัวอยู่บ้านหรือเปล่า สุดท้ายก็ต้องเปิดเผยให้ผู้ขอครับ ผู้ขอรายนี้เป็นประชาชนธรรมดาแต่ก็มีสิทธิขอข้อมูลข่าวสารของราชการครับ

ระยะนี้มีหน่วยงานต่างจังหวัดจัดโครงการพาคนเข้ากรุงเทพมหานครจำนวนมาก อยากให้ทราบไว้ครับว่าเป็นข้อมูลข่าวสารที่ต้องมีไว้ให้ประชาชนทั่วไป ตรวจสอบได้ไม่ว่าจะเป็นค่าอาหาร ค่าเช่ารถ ต้องถูกต้องตามระเบียบ หากมีข้อสงสัยเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ หรือไปได้เนะครับที่สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ๐ ๒๒๘๓ ๔๖๘๗ www.oic.go.th

“เปิดเผยเป็นหลัก ปกปิดเป็นข้อยกเว้น”

อยากรู้ชื่อ คนที่ซบโล่ม

เท่าที่ผมทราบตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้านไม่มีวาระ หรือเกษียณอายุครับ แต่หากบริหารงานไม่ดี ผู้คนในชุมชนไม่ต้องการให้อยู่ก็มีกระบวนการถอดถอนครับ ที่นี้ ผู้ถอดถอนจะได้รับความคุ้มครองจากราชการอย่างไร และผู้ถูกถอดถอนอยากทราบว่าใครบ้างที่ไม่พอใจการทำงานของตนเอง เขาจะทำอะไรได้บ้าง

เรื่องของเรื่องก็คือว่า ราษฎรได้เข้าชื่อกันพร้อมสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนเพื่อขอให้นายอำเภอสั่งให้นายเหลือนั้นซึ่งเป็นผู้ใหญ่บ้าน พ้นจากตำแหน่ง อำเภอได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนการยื่นถอดถอนโดยตรวจสอบข้อมูลส่วนบุคคล รายชื่อ อายุ ที่อยู่ ลายมือชื่อ หมายเลขประจำตัวประชาชน คุณสมบัติและลักษณะที่ไม่ต้องห้ามตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. ๒๕๕๗ จำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของราษฎรผู้มีคุณสมบัติของผู้เข้าชื่อซึ่งก็ได้ไปแสดงตนและยืนยันว่าไม่มีผู้ใดบังคับขู่脅หรือหลอกลวง เมื่อตรวจสอบถูกต้องแล้วอำเภอจึงมีคำสั่งให้นายเหลือนั้นพ้นจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน นายเหลือนั้นก็ไม่ทำอะไร ให้ไปก็ไป แต่มีหนังสือถึงอำเภอขอสำเนารายชื่อผู้เข้าชื่อถอดถอนตนเองออกจากตำแหน่ง แต่อำเภอมีหนังสือแจ้งปฏิเสธการเปิดเผยด้วยเหตุผลว่า ขอรายชื่อไปก็ไม่ก่อให้เกิดสิทธิใหม่ เนื่องจากนายเหลือนั้นได้อุทธรณ์คำสั่งทางปกครองและใช้สิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครอง ซึ่งศาลปกครองมีคำพิพากษายกฟ้องและพ้นกำหนดเวลายื่นอุทธรณ์แล้ว และการเปิดเผยรายชื่อดังกล่าวไม่เป็นผลดีต่อการอยู่ร่วมกันของราษฎรในหมู่บ้าน รวมทั้งอาจก่ออันตรายต่อชีวิตหรือความปลอดภัยของบุคคลหนึ่งบุคคลใด นายเหลือนั้นจึงมีหนังสืออุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

ในการประชุมพิจารณาเรื่องนี้ อำเภอได้ส่งสำเนาเอกสารตามอุทธรณ์ไปให้คณะกรรมการวินิจฉัยเพื่อประกอบการพิจารณา ซึ่งคณะกรรมการวินิจฉัยฯ พิจารณาแล้วเห็นว่าข้อมูลข่าวสารบัญชีรายชื่อผู้เข้าชื่อถอดถอนนายเหลือนั้นออกจากตำแหน่งตามที่อำเภอปฏิเสธการเปิดเผยต่อนายเหลือนั้นนั้น แม้จะเป็นข้อมูลข่าวสารในกระบวนการถอดถอนที่เสร็จสิ้นแล้ว และนายเหลือนั้นมีส่วนได้เสียโดยตรงในเรื่องที่ขอกก็ตาม แต่...ถึงตอนสำคัญแล้วครับ จำประเด็นมุมมองของคณะกรรมการวินิจฉัยฯ นะครับว่าท่านดูจากอะไร แต่ผู้ที่เข้าชื่อร่วมกันถอดถอนนั้น เป็นเพียงราษฎรธรรมดา ไม่มีอิทธิพลใด ๆ สมควรได้รับความคุ้มครองจากทางราชการ การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าวอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตหรือความปลอดภัยของบุคคลหนึ่งบุคคลใด ตามมาตรา ๑๕ (๔) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ จึงวินิจฉัยให้ยกอุทธรณ์ คือไม่ควรเปิดเผยบัญชีรายชื่อผู้เข้าชื่อถอดถอน ให้แก่นายเหลือนั้น

อ่านจบแล้วจับประเด็นได้ันะครับว่า กฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการฉบับนี้นอกจากให้สิทธิแก่ประชาชนในการขอข้อมูลข่าวสารแล้ว ยังให้ความคุ้มครองแก่ผู้ให้เบาะแสแก่ทางราชการในการตรวจสอบการดำเนินงานภาครัฐด้วย หากมีข้อสงสัยเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ หรือไปได้นะครับที่สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ๐ ๒๒๘๓ ๔๖๘๗ www.oic.go.th

“เปิดเผยเป็นหลัก ปกปิดเป็นข้อยกเว้น”

(สค ๒๕๓/๒๕๕๙)

เงินค่าปรับไปอยู่ที่ไหน

คนใช้รถใช้ถนนเคยอยากรู้และสงสัยเหมือนผู้อุทธรณ์รายนี้หรือไม่ หรือพอถูกล้อคล้อ เสียค่าปรับแล้วก็หงุดหงิด ไม่สนใจอะไรอีกแล้ว อ่านเรื่องนี้ให้จบเป็นความรู้ครับ

นายป๋ายแดงมีหนังสือถึงตำรวจภูธรจังหวัดเพื่อขอทราบเรื่องราวข้อเท็จจริง อำนาจหน้าที่ที่สำคัญและการดำเนินงานของเจ้าพนักงานจราจรในการปฏิบัติหน้าที่ตั้งด่านตรวจ จับ ปรับผู้ขับขี่รถยนต์ รถจักรยานยนต์ ที่ทำผิดกฎหมายจราจร ว่าตำรวจจราจรได้ปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบหรือไม่ อย่างไร ในประเด็นเงินค่าปรับผู้ขับขี่ทั้งรถยนต์ รถจักรยานยนต์ตั้งแต่ ๑ มกราคม ๒๕๕๖ – ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๘ รวม ๓ ปี มีจำนวนเท่าใด มีกี่คดี เงินค่าปรับที่ได้ส่งไปให้หน่วยงานใดบ้าง เป็นเงินเท่าใด ตำรวจจราจรได้รับส่วนแบ่งหรือไม่ จำนวนเท่าใด เงินรางวัลนำจับขอรับในลักษณะบุคคล หรือองค์กรแล้วนำไปจัดสรรปันส่วนกัน ได้หักภาษีหรือไม่ และในการปฏิบัติได้อาศัยอำนาจกฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องหรือไม่ อย่างไร รวม ๕ คำถาม ฟังดูเหมือนการถามไปให้คุณตอบมาซึ่งเคยมีคำวินิจฉัยแล้วนะครับว่า กรณีการถามโดยไม่ได้ขอข้อมูลข่าวสารมาด้วยไม่เป็นการใช้สิทธิ ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ แต่กรณีของนายป๋ายแดงมีสรุปท้ายคำถามว่าข้อมูล ข่าวสารที่ขอเป็นข้อมูลที่ต้องเปิดเผยอยู่แล้ว ไม่กระทบความมั่นคง หรือบุคคลที่สามแต่อย่างใด แสดงให้เห็นถึง คำขอข้อมูลข่าวสารที่ต้องการด้วย ซึ่งถือว่าเป็นการขอข้อมูลข่าวสารแล้ว ตำรวจภูธรจังหวัดมีหนังสือชี้แจง นายป๋ายแดงว่า นายป๋ายแดงอยู่สกลนคร แต่ไปขอข้อมูลที่มุกดาหารโดยไม่ทราบวัตถุประสงค์ หรือนำข้อมูล ไปทำอะไร จำเป็นเพื่อปกป้องสิทธิของนายป๋ายแดงหรือเป็นประโยชน์แก่ผู้ใช้รถใช้ถนนอย่างไร รวมทั้งเจ้าหน้าที่ ตำรวจก็ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง และมีการตรวจสอบจากหน่วยงานของรัฐทุกปี เงินสินบนและเงินรางวัลก็เป็นไปตามระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติว่าด้วยประมวลระเบียบการตำรวจ ไม่เกี่ยวกับคดี จึงไม่ให้ข้อมูล หากนายป๋ายแดงเห็นว่าจำเป็นต้องได้เพื่อปกป้องสิทธิเสรีภาพหรือเป็นประโยชน์ แก่สาธารณะก็ให้แสดงหลักฐานมา นายป๋ายแดงจึงมีหนังสืออุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

ตำรวจภูธรจังหวัดได้ส่งเอกสารที่เกี่ยวข้องไปให้คณะกรรมการวินิจฉัย ฯ พิจารณา ซึ่งพิจารณา แล้วเห็นว่า ข้อมูลข่าวสารตามที่นายป๋ายแดงมีคำขอแล้วได้รับการปฏิเสธเป็นข้อมูลการปฏิบัติงานตามปกติ ของหน่วยงาน การเปิดเผยจะเปิดโอกาสให้มีการตรวจสอบและแสดงความโปร่งใสในการปฏิบัติราชการ จึงวินิจฉัยให้ตำรวจภูธรจังหวัดเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามอุทธรณ์พร้อมรับรองสำเนาถูกต้อง โดยให้นายป๋ายแดง ชำระค่าธรรมเนียมการถ่ายเอกสารตามประกาศคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการด้วย

เรื่องนี้เห็นได้ชัดครับว่า ชีวิตประจำวันในท้องถนนของเรานั้น พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร ของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ก็เข้าไปเกี่ยวข้องด้วยอย่างไม่รู้ตัว อยู่ที่ใครจะรู้ว่ามีสิทธิ และใช้หรือไม่เท่านั้น หากมี ข้อสงสัยเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ หรือไปได้นะครับที่ สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ๐ ๒๒๘๓ ๔๖๘๗

คุยกัณฑ์ ๆ ก็น่าจะได้ (ข้อมูล)

กฎหมายข้อมูลข่าวสารเป็นกฎหมายหนึ่งที่ใช้ตรวจสอบความโปร่งใสในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่และหน่วยงานของรัฐ โดยการขอข้อมูลข่าวสารเพื่อการตรวจสอบ แต่บางครั้งด้วยอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบโดยตรงของบุคคลบางกลุ่มก็อาจใช้อำนาจที่ตนมีขอข้อมูลได้เลย หากคุยกัณฑ์แล้วไม่ได้เรื่องสุดท้ายกฎหมายข้อมูลข่าวสารก็ช่วยได้ค่ะ

นาย ก. ดำรงตำแหน่งประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีหนังสือถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่ตนสังกัดเพื่อขอข้อมูลเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและโรงงาน ได้แก่ เอกสารการประเมินภาษี การลดหย่อนภาษีของผู้ประกอบการ และจำนวนเงินที่เก็บภาษีจริง องค์การบริหารส่วนตำบลอนุญาตให้นาย ก. เข้าตรวจสอบข้อมูลได้แต่ปฏิเสธการให้สำเนาโดยให้เหตุผลว่า อาจกระทบประโยชน์ได้เสียของบุคคลอื่นเกินสมควร นาย ก. จึงอุทธรณ์คำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมายพิจารณาคำอุทธรณ์ คำชี้แจงของทั้งสองฝ่าย และเอกสารที่เกี่ยวข้องได้เพิ่มเติมว่า ที่ผ่านมาองค์การบริหารส่วนตำบลไม่มีปัญหาในการจัดเก็บภาษีโรงเรือน แต่เมื่อปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลคนปัจจุบันเข้ามาดำรงตำแหน่งขั้นตอนการประเมินภาษีก็เปลี่ยนไปโดยปลัดคนนี้จะทำการประเมินภาษีโรงงานสูงขึ้นแล้วเรียกผู้ประกอบการทุกรายเข้าพบจากนั้นก็ลดหย่อนภาษีให้ต่ำกว่าที่ประเมินไว้โดยที่ยังไม่มีการทำหนังสืออุทธรณ์ผลการประเมิน หลังจากนั้นผู้ประกอบการโรงงานก็จะขโมยโต๊ะ เก้าอี้ และสิ่งของต่าง ๆ มาให้รวมทั้งมีนัดรับประทานอาหารกับผู้ประกอบการด้วย พฤติการณ์ดังกล่าวน่าสงสัยว่าอาจมีการเรียกรับเงินเพื่อแลกเปลี่ยนกับการลดหย่อนภาษี นาย ก. จึงต้องการข้อมูลเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีโรงงานในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและใช้ประกอบการตั้งกระทู้ถามในการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และที่ขอสำเนาเพราะข้อมูลมีจำนวนมากไม่สามารถตรวจดูและจดจำข้อมูลได้ทั้งหมด

ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลชี้แจงว่า ตนเห็นว่าที่ผ่านมาองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งนี้จัดเก็บภาษีโรงงานต่ำไปซึ่งสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้ตั้งข้อสังเกตว่าเป็นการจัดเก็บไม่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์หรือความเป็นจริง จึงเรียกประชุมคณะกรรมการกลั่นกรองการประเมินภาษีเพื่อพิจารณาแนวทางการจัดเก็บภาษีใหม่ ซึ่งนาย ก. ก็เป็นกรรมการชุดนี้ด้วย ดังนั้น ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ องค์การบริหารส่วนตำบลจึงประเมินภาษีโรงงานสูงกว่าที่ผ่านมาแต่เพื่อลดแรงต้านจากผู้ประกอบการปลัดฯ จึงเชิญผู้ประกอบการมาพบเพื่อชี้แจงทำความเข้าใจโดยไม่ได้เรียกรับผลประโยชน์ส่วนตัวและลดหย่อนภาษีให้บ้างแต่ยังจัดเก็บในจำนวนที่สูงกว่าเดิม ส่งผลให้ในปีนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บภาษีโรงงานได้เพิ่มขึ้นร้อยละ ๒๘.๘ ส่วนกรณีการนำโต๊ะเก้าอี้มามอบให้นั้นเพราะผู้ประกอบการมีความพึงพอใจการจัดเก็บภาษีตามหลักธรรมาภิบาล ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลก็นำไปใช้ประโยชน์ส่วนรวมโดยระบุชื่อผู้บริจาคไว้ที่โต๊ะเก้าอี้ด้วย หาก นาย ก. ใช้มติที่ประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลขอสำเนาเอกสารก็น่าจะได้ข้อมูล เนื่องจากเอกสารจัดเก็บภาษีมีสำเนาบัตรประชาชนของผู้ประกอบการซึ่งเป็นข้อมูลส่วนบุคคลหากเปิดเผยอาจเป็นการรุกรานสิทธิส่วนบุคคล

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคมฯ พิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อมูลตามคำอุทธรณ์นั้นเป็นข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามปกติขององค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งเปิดเผยได้เพื่อความโปร่งใสและการตรวจสอบ ส่วนสำเนาบัตรประชาชนของผู้ประกอบการโรงงานเป็นข้อมูลส่วนบุคคลไม่สมควรเปิดเผยเพราะจะเป็นการรุกรานสิทธิส่วนบุคคลตามมาตรา ๑๕ (๕) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ดังนั้น จึงให้องค์การบริหารส่วนตำบลเปิดเผยข้อมูลตามคำอุทธรณ์โดยให้สำเนาแก่นาย ก. ยกเว้นสำเนาบัตรประชาชนของผู้ประกอบการโรงงาน (คำวินิจฉัย ที่ สค ๒๖๔/๒๕๕๙)

หากต้องการคำแนะนำเพิ่มเติมในการขอข้อมูลข่าวสารจากหน่วยงานของรัฐสามารถสอบถามได้ที่สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ทำเนียบรัฐบาล ดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐ หรือ www.oic.go.th หรือ www.facebook.com/oicinfor